כפסולי המוקדשין ויפסל ת"ל ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך א] וגו' מקיש בכור למעשר מה מעשר אינו נפסל משנה לחבירתה אף בכור אינו נפסל משנה לחבירתה: איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי בכור דלאו בר הרצאה הוא אבל קדשים דבני הרצאה נינהו אימא לא לירצו, קמ"ל. ואכתי מהתם נפקא והיה בך חטא ולא בקרבנך חטא: (א) ב] ובן עזאי ההוא מבעי ליה והיה בך חטא ולא באשתך חטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר *רבי אלעזר ואיתימא רבי יוחנן אין אשתו של אדם מתה אא"כ ג] מבקשין ממנו ממון ואין לו שנאמר אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיך בהאי עון דבל תאחר נמי מתה, קמ"ל: אחרים אומרים ד] במחשבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי ורבי אליעזר ה] לא יחשב מאי עביד ליה? מיבעי ליה לכדרבי ינאי דאמר רבי ינאי מנין למחשבות שמוציאות זו מזו שנאמר לא יחשב לא יערב בו מחשבות ו] אחרות, ורב מרי מתני אמר רבי ינאי מנין למחשב בקדשים שהוא לוקה ת"ל לא יחשב. א"ל רב אשי לרב מרי לאו שאין בו מעשה הוא וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו? אמר ליה רבי יהודה היא *דאמר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו: **מתני'** *זה הכלל כל השוחט והמקבל והמהלך והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר ז] כזית: חוץ למקומו פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר כמצותו כיצד קרב המתיר כמצותו? שחט בשתיקה קבל והלך וזרק חוץ לזמנו ח] או ששחט חוץ לזמנו וקבל והלך וזרק בשתיקה או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו זהו שקרב המתיר כמצותו כיצד לא קרב המתיר כמצותו? שחט חוץ למקומו קבל והלך וזרק חוץ לזמנו, או ששחט חוץ לזמנו קבל והלך וזרק חוץ למקומו, או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ למקומו ט] (ולזמנו); הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו קיבל והלך וזרק שלא לשמן או ששחט וקבל והלך וזרק י] דמן שלא לשמן זהו שלא קרב המתיר כמצותו; לאכול כזית בחוץ כזית למחר, כזית למחר כזית בחוץ, כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר, כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת, אמר רבי יהודה זה הכלל כל שמחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פגול וחייבין עליו כרת ואם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת *וחכמים אומרים זה וזה פסול ואין בו כרת; *לאכול כחצי זית להקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **גמ'** אמר אילפא *מחלוקת בשתי עבודות אבל בעבודה אחת דברי הכל עירוב מחשבות הוי, ורבי יוחנן אמר אף בעבודה אחת מחלוקת, בשלמא לאילפא מדרישא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות, אלא לרבי יוחנן רישא בשתי עבודות וסיפא בעבודה אחת?

אין

*) מנחות יג. [וש"נ]

כפסולי המוקדשין. כאילו נפל בו מום: **מה מעשר אינו נפסל משנה לחבירתה.** שהרי בשלישי יא] זמן ביעור לבער כל המעשרות מן הבית ולהתוודות כדכתיב מקצה שלש שנים תוציא (דברים יד): **דלאו בר הרצאה הוא.** אינו בא לכפר אבל קדשים כגון עולה שמכפרת על עשה ושלמים שמביאין לדורון ליתן שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ולימא הואיל ואיחרו יב] *פסול בעבודה הוא ולא לירצו קא משמע לן: **ולא בקרבנך חטא.** שאם איחרו אינו נפסל "והיה בך חטא" סיפיה דקרא דלא תאחר לשלמו *הוא: (סא) **אוקימנא.** במס' (ב) ר"ה: **מבקשין ממנו** יג] (ממונו) שגזל: **משכבך.** אשתו: **שמוציאות זו מזו.** מחשבת פסול מוציאה מיד פיגול: **לא** יד] **יחשב.** קרי ביה (ג) לא יחשב להזהיר כהנים על כך: **רבי יהודה היא.** במס' שבועות (דף ג:) "והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו" בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דטעמא דהא הכתוב הלאו בא הכתוב לוקה המותיר ואע"ג דאין בו מעשה: **מתני' זה הכלל כל השוחט ומקבל כו'.** או זו או זו: **לאכול דבר שדרכו לאכול.** בשר: **או להקטיר דבר שדרכו להקטיר.** אימורין כדילפינן לעיל דשתי אכילות מפגלות ובלבד דליחשיב עלייהו להאכילו למחר לראוי להן אימורין למזבח בשר לאדם: **ובלבד שיקריב המתיר כמצותו.** טו] הדם הוא המתיר כמצותו שלא יהיה בו פסול אחר אם יש בו פסול מחשבה אחרת יצא מידי פיגול כדילפינן לעיל דמחשבות מוציאות זו מזו: **הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן.** מוציאן מידי פיגול אבל שאר זבחים אין שלא לשמן מוציאן מידי פיגול דהא כשרים הן שלא לשמן: **לאכול כזית בחוץ כזית למחר.** היינו הך דאמרן אלא דרישא איירי בב' עבודות ולאו בעבודה אחת ששחט על מנת לאכול כזית למחר טז] כזית בחוץ, ולמאן דמוקי לה בגמרא להא נמי בשתי עבודות משום כחצי זית נקט לה לאשמועינן דמצטרפין זה עם זה: **רבי יהודה אומר כו'.** אכולה מתני' פליג דלית ליה מחשבות מוציאות זו מזו אלא אם כן קדם פסולו לפיגולו דתו לא קרינן ביה כהרצאת כשר ובעבודה אחת נמי פליג דאית ליה תפוס לשון ראשון: **לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית.** ושניהם חוץ לזמנו או חוץ למקומו כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין לפוסלו דהכא ליכא שיעורא והכא ליכא שיעורא: **גמ' בשתי עבודות.** דהא דתני סיפא כזית למחר כזית בחוץ דפליג ר' יהודה עלה, בשתי עבודות מיירי כי רישא ששחט על מנת לאכול כזית למחר וקבל על מנת לאכול כזית בחוץ אהא הוא דפליג רבי יהודה שהרי הוקבע בפיגול ותו לא אתא מחשבת פסול ומפקע לה: **אבל בעבודה אחת** אפילו ר' יהודה מודה דלא הוקבע בפיגול במחשבה מעורבת: **אף בעבודה אחת מחלוקת.** דאית ליה לר' יהודה תפוס לשון ראשון: **מדרישא בשתי עבודות.** דקתני בהדיא כיצד לא קרב המתיר כמצותו שחט חוץ לזמנו וקבל והלך יז] חוץ למקומו: **סיפא נמי.** כזית למחר כזית בחוץ דפליגי בה ר' יהודה ורבנן: **בשתי עבודות.** קא מיירי והאי דהדר נקיט ליה לאשמועינן צירוף כחצי זית דלא אשמועינן ברישא:

אין

נפסל איכא למימר יח] שהוא לשון חשיבות ולהא למימר שאף הכהן נפסל אי לאו דמעטיה קרא בהדיא אבל בן עזאי דדריש לא יחשב לשון מחשבה יט] ממילא שמעינן דלאו בכהן מיירי: **אלא** אם כן מבקשין ממנו ממון ואין לו. פי' בקונטרס ממון שגזל ונראה דמיירי בנדר כדאמר בפ' שני דשבת (דף לב:) דבעון נדרים אשתו של אדם מתה שנאמר למה יקח משכבך מתחתיך והא דדריש הכא בך חטא ולא באשתך חטא מיירי במשלם אחר כן אלא שעבר על בל תאחר:

מחלוקת בשתי עבודות. פי' בקונטרס כגון שחיטה והולכה והא דקאמר בתר הכי מדרישא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות פי' בקונטרס דהאי דהדר נקיט ליה לאשמועינן צירוף בחצי זית דלא אשמועינן ברישא וזהו כ] דוחק והיה נראה לפרש שתי עבודות כי ההוא דפ"ק דמעילה (דף ד.) דמפרש סימן ראשון חוץ לזמנו וסימן שני חוץ למקומו כעין שתי עבודות ועבודה אחת היינו סימן אחד וצריך לומר לפירוש זה דאילפא ס"ל ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ומפגלין בחצי מתיר כא] דאי אינה לשחיטה אלא לבסוף כך (יש) לי מחשב בשני סימנים כמו מחשב בסימן אחד כיון דאין המחשבה חלה אלא בגמר רוב שחיטה אבל ר' יוחנן יכול לסבור כאביי דאמר בלאות מודה רבי מאיר דתרווייהו חילי דלא שייך ביה הקדמה אבל כזית למחר כזית בחוץ אפילו בסימן אחד פליגי ושייך ביה הקדמה בתחילת סימן ובסופו ולקמן דאמר אביי סימן ראשון וסימן שני נקט דבר המסויים ואליבא דאילפא אבל לר' יוחנן הוי מצי למנקט בסימן אחד בתחילתו ובסופו דהא ר' יוחנן סבר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף פ' השוחט (חולין כט:) כב] א"כ סובר הכא בסימן אחד נמי מחלוקת ויכול לסבור ר' יוחנן נמי כרבא כג] בלאות נמי פליגי וכל שכן בסימן אחד דפליג דשייך ביה הקדמה דסבר רבי יוחנן ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. הג"ה:

אמר

תורה אור

דברים יד

ויקרא ז

משלי כב

קיט א מיי' פי"א מהל' בכורות הלכה יג:

קכ ב מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה ח:

קכא ג מיי' פט"ז מהל' פסה"מ הל' א:

קכב ד ה מיי' שם הלכה ג:

קכג ו מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה י:

ר"ה ה. בעבירה

גי' צ"ק הוא והכי אוקימנא במס' ר"ה ובג"ל והד"א

סנהדרין כב. ר"פ ו.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא בקרבנך חטא הא אוקימנא לבן עזאי ההוא: (ב) רש"י ד"ה הא וכו' ר"ה הס"ד ואח"כ מ"ה מבקשין ממנו ממון: (ג) ד"ה לא יחשב קרי ביה לא יחשב:

[ב"מ צא. סנהדרין סג. שבועות ג: תמורה ג.] מכות ה: יג. כ

[מנחות יב. לקמן סה.]

[נ"ב חכמים היינו ת"ק וכן הקשה התוי"ט והגיה בנ"ע ולפמ"ש תוספות מנחות יב. ד"ה וחכמים וכו' ע"ש יש ליישב]

יעו"ן מ"ח

מנחות יב. [לעיל כח.]

מבנה

ב' לשונות בדברי ר' ינאי

נושא

מתי אמרינן דנקבע בפיגול ומתי הוי עירוב מחשבות

◆

מבנה

"כיצד"

נושא

ש'לת ר' יהודה אם מחשבת הזמן קודם - נקבע בפיגול אם מחשבת מקום קודם אינו פיגול אלא פסול

נושא

מח' אילפא ור' יוחנן אם ר' יהודה אמר זאת דינו גם בעבודה אחת

שיטה מקובצת

א] דגנך ובכורות בקרך: ב] חטא הא מוקמינן והיה בך כו' והשאר ל"ש: ג] מבקשים פי' כלומר מבקשים ממנו ואומר שאין לו שהכל משועבדים לכתובת אשתו והיא אומרת גם כן שאין לו. גליון בגמ' ישנה: ד] אומרים לא יחשב במחשבה: ה] אליעזר האי לא: ו] תיבת אחרות נמחק: ז] תיבת כזית נמחק: ח] או ששחט כו' פי' או או קתני אם עשה אחד מאלה ע"מ לאכול חוץ למקומו וכל השלשה חוץ לזמנו לא קרב המתיר כמצותו וכן פי' רש"י ז"ל במנחות בפ"ק (דף י"ב ע"א) על משנה הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ כו' שהוא דומה למשנה זאת. גליון: ט] תיבת ולזמנו נמחק: י] תיבת דמן נמחק: יא] זמן הביעור: יב] ואיחרו בא בעבירה: יג] ממנו ממון: יד] לא יְחַשֵּׁב קרי ביה לא יֵחָשֵׁב: טו] דמתיר הדם הס"ד ומה"ד כמצותו שלא יהיה בו פסול אחר אבל אם יש: טז] למחר וכזית בחוץ: יז] וקבל והלך וזרק חוץ: יח] למימר לא יחשב הוא לשון חשיבות לשון הר"פ ז"ל והילכך אע"ג דבזבח מיירי לזמר שיהא נפסל מ"מ מדכתיב המקריב הייתי אומר שאף הכהן נפסל אי לאו דמעטיה קרא בהדיא אבל בן עזאי כו': יט] מחשבה ולומר דבמחשבה אינו נפסל ממילא: כ] דוחק. לשון מהר"פ דליפלג בחדא וישמיענו דמצטרפין ולמה לי תרי בבא לכך נראה דמיירי בב' עבודות ממש ברישא ובסיפא מיירי בעבודה אחת כעין ב' עבודות כגון בין סימן לסימן ולא נהירא חדא דבמעילה מוקי לה בסימן ראשון לסימן שני וע"ק דקאמר אח"כ מיד מדרישא בשתי עבודות וקשה תרתי בשתי עבודות למה לי ואי לאשמועינן צירוף דחצי חצי מ"מ הו"ל למיפרך [לימא הך] רישא (ומימרא)(ולימרא)(דרב) [דרבי] יהודה פליג עליה לחדא לכך נ"ל דהכל בשחיטה איירי בעבודה אחת כעין שתי עבודות קאמר כדאמרינן במעילה בפ"ק בסימן ראשון לסימן שני וקסבר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ומפגלין בחצי מתיר ואח"כ חלה שפיר הפיגול בסימן ראשון כמו בעבודה שלימה והשתא סיפא אשמועינן דכה"ג חשיב שתי עבודות [ע"כ] ונראה לפרש. ותיבת והיה נמחק: כא] מתיבת דאי כו' עד סוף הדבור מוקף בחצי לבנה: כב] השוחט וגם סובר ותיבות א"כ נמחק: כג] כרבא דאמר: